

Ekonomika

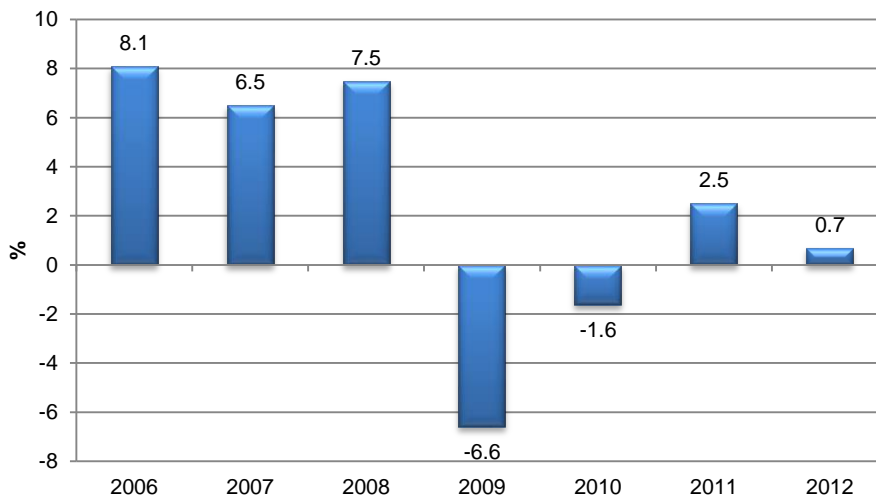
Rumānijas ekonomika uzplauka pēc komunistiskā režīma krišanas 1989. gadā, kad tika īstenotas vairākas reformas, tostarp valsts uzņēmumu privatizācija. Arī iestāšanās Eiropas Savienībā 2007. gadā veicināja straujāku ekonomisko izaugsmi.

Līdz 2009. gadam Rumānijas IKP pieaugums trīs reizes pārsniedza ES vidējo rādītāju. 2008. gadā IKP pieaugums bija 7,5%, ko veicināja vietējais patēriņš un investīcijas.

Tāpat kā citas valstis arī Rumāniju smagi skāra globālā finanšu krīze, un IKP 2009. gadā samazinājās par 7%. Valdība īstenoja taupības pasākumus un aizņēmas finanšu līdzekļus no starptautiskajiem aizdevējiem – 26 miljardu USD apmērā. Ekonomiskā lejupslīde turpinājās vēl 2010. gadā – -1,6%.

2011. gadā ekonomika pieauga, pateicoties eksportam. Tomēr 2012. gadā ekonomikas pieaugums kļuva lēnāks – 0,7%. Daļēji pie tā vainojams ilgstošais sausums un tā rezultātā – nabadzīgā raža.

IKP pieaugums, %

Avots: Romania National Institute of Statistics - <http://www.insse.ro>

Saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda aplēsēm pēc IKP (PPP) rādītāja 2012. gadā Rumānija ar 274 miljardiem USD ierindojas 49. vietā, bet pēc IKP uz 1 iedzīvotāju ar 12 800 USD 102. vietā no 182 valstīm.

2008. gada vidējā inflācija sasniedza 7,8%, ko veicināja vietējais patēriņš, algu un maksas par enerģiju pieaugums. 2009. gadā šis rādītājs samazinājās līdz 5,6%. 2012. gadā Rumānijas inflācijas līmenis ir 3,3%.

Rumānijas galvaspilsēta Bukareste ir nozīmīgs finanšu un rūpniecības centrs Austrumeiropā. Tās IKP uz 1 iedzīvotāju ir augstākais starp Rumānijas reģioniem.

Rumānijai ir labs ekonomiskais potenciāls: auglīga lauksaimniecības zeme un dažādi enerģijas resursi (ogles, nafta, dabas gāze, ūdens, vējš un kodolenerģija). Rumānijā iegūst naftu, bet tās apjomi ir mazāki par valstī nepieciešamo. Čaušesku režīma laikā Rumānija bija Eiropā lielākais naftas ražotājs, tādēļ naftas rezerves ir būtiski samazinājušās. Tagad Rumānija ir atkarīga no Krievijas naftas un gāzes.

Nozīmīgākie dabas resursi ir ogles, dzelzs rūda, varš, hroms, urāns, antimons, dzīvsudrabs, zelts, barīts, borāti, stroncijs, smirģelis, laukšpats, kalņakmens, magnēzīts, marmors, perlīts, pumeks, pirīts, māls, aramzeme un hidroenerģoresursi. Savukārt kalnainie apvidi un Melnās jūras piekraste sekmē tūrisma attīstību.

Lauksaimniecībā nodarbināti aptuveni 29% no iedzīvotājiem un IKP tā veido 5,3%. Galvenie lauksaimniecības produkti ir kvieši, kukurūza, mieži, cukurbietes, saulespuķu sēklas, kartupeļi, vīnogas. Nodarbojas ar aītkopību, cūkkopību, vistkopību, kā arī ar piena lopkopību.

Zvejniecība ir galvenais ienākumu avots Rumānijas austrumdaļas un Melnās jūras piekrastes iedzīvotājiem. Tomēr to skaits sarūk nozvejas samazināšanās dēļ, kam par iemeslu ir ES pieņemtās nozvejas kvotas.

Galvenās rūpniecības nozares ir autobūve, petroķīmisko izstrādājumu ražošana, cementa ražošana un celtniecība, lidmašīnu būvniecība, tekstilrūpniecība, pārtikas rūpniecība, ieguves rūpniecība, patēriņa preču ražošana un tūrisms.

Rūpniecības un celtniecības īpatsvars Rumānijas 2012. gada IKP ir 28,4%. Abās nozarēs nodarbināti 33% no darbaspējīgiem iedzīvotājiem.

Rumānija ir vadošā starp kaimiņvalstīm IT un transportlīdzekļu ražošanā. Autobūvē Rumānija ieņem 10. vietu Eiropā. Transporta līdzekļu ražotāji *Dacia*, *Daewoo*, *Roman Braşov*, *Igero bus* piedāvā plaša sortimenta automobiļus, cita starpā, sacīkšu mašīnas, autobusus, kravas automašīnas u.c. 2011. gadā automobiļi ražošana bija 10% no IKP. 2012. gadā ražošanā tika palaisti 4 jauni modeļi.

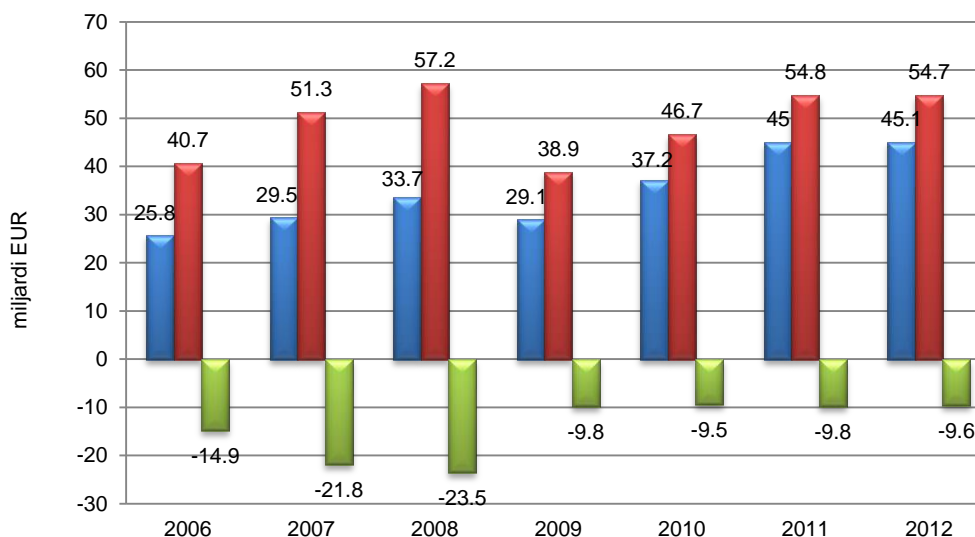
Pakalpojumu sektors 2012. gadā IKP veido 45,1%, tajā nodarbināti 42,4% darbaspējas vecuma iedzīvotāju, no tiem visvairāk tirdzniecībā.

Automaģistrāļu kopgarums 2013.gada maijā sasniedza 547 km. Pašlaik tiek plānots uzbūvēt no jauna vai atjaunot ~1000 km autostrādes līdz 2020.gadam, lielāku daļu no tā veido Transilvānijas automaģistrāle, kas pašreiz ir lielākais ceļu būves projekts Eiropā.

Ārējā tirdzniecība

Rumānijas preču eksporta vērtība 2012. gadā sasniedza 45,1 miljardus EUR, kas pieauga par 0,03% salīdzinājumā ar 2011. gadu, bet imports samazinājās par 0,3% un sasniedza 54,7 miljardus EUR.

Preču eksporta – importa dinamika (miljardi EUR)

Avots: Romania National Institute of Statistics - <http://www.insse.ro>

Rumānija pārsvarā eksportē uz Vāciju (18,6% no preču eksports 2012. gadā), Itāliju 12,1%, Franciju 7%, Turciju 5,5%, Ungāriju 5,4%, Bulgāriju 3,9% un Lielbritāniju 3,6%. 70,2% veido eksports uz ES valstīm.

Savukārt ieved visvairāk preču no Vācijas (17,4% no preču importa 2012. gadā), Itālijas 10,9%, Ungārijas 9%, Francijas 5,7%, Krievijas 4,4%, Polijas 4,3% un Austrijas 4,2%. 73,5% veido imports no ES valstīm

2012. gadā Rumānijas galvenās eksporta preces bija iekārtas un mašīnas, elektrotehnika (25,3% no kopējā preču eksporta), transportlīdzekļi (15,8%), metāla izstrādājumi (11,4%), tekstilpreces (11%) un ķīmiskie produkti un izstrādājumi.

Rumānija galvenokārt importē iekārtas un mašīnas, elektrotehniku (26,5% no eksporta 2012. gadā), ķīmiskos produktus (17,5%), minerālos produktus (13%), metālizstrādājumus (10,7%), lauksaimniecības un pārtikas produktus (8,8%) un tekstilpreces (8,7%).

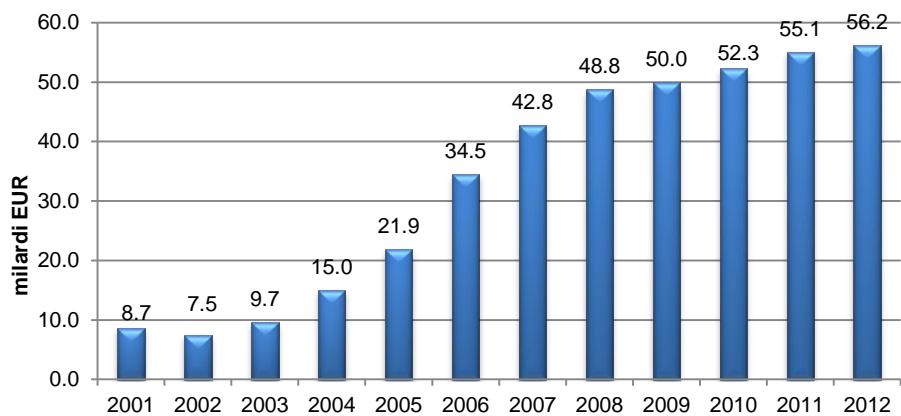
Investīcijas

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas Rumānijā 2012. gada beigās sasniedza 56,2 miljardus EUR (+2% salīdzinājumā ar 2011. gada beigām), bet Rumānijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs – 1,1 miljardus EUR (+0,1%).

Pēc Rumānijas Nacionālās bankas 2011. gada ĀTI analīzes lielākās ārvalstu tiešās investīcijas uzkrātas Rumānijas apstrādes rūpniecībā (31,5% no kopējā apjoma), īpaši naftas pārstrādē, ķīmijas, gumijas un plastmasas ražošanā, metalurģijā, transportlīdzekļu ražošanā, pārtikas rūpniecībā un cementa, stikla un keramikas ražošanā, kā arī finanšu starpniecībā (18,2%), celtniecībā un darījumos ar nekustamiem īpašumiem (10,7%), tirdzniecībā (11,4%). 61,7% no visām investīcijām ieguldītas uzņēmumos Bukarestē.

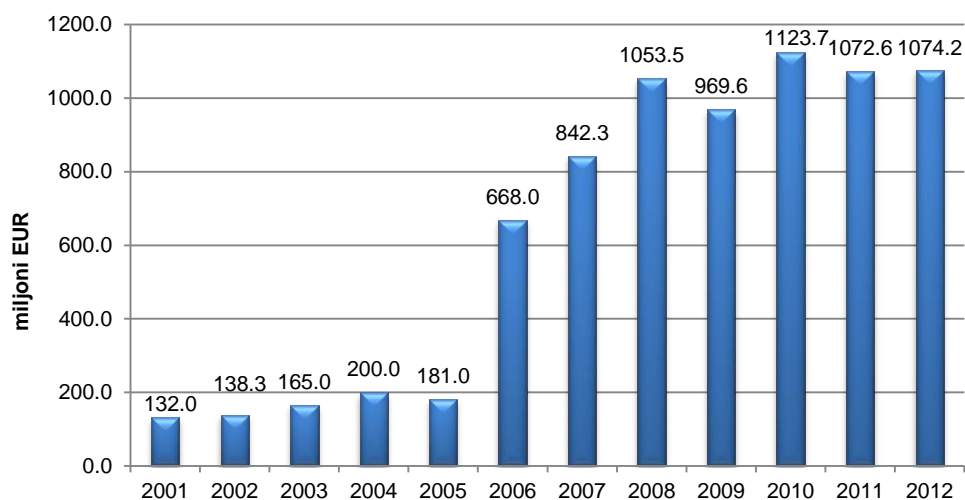
Lielākās investētājvalstis 2011.gadā ir Nīderlande (21,7% no kopējām uzkrātajām ĀTI Rumānijā), Austrija (17,5%), Vācija (11,4%), Francija (9,1%), Itālija (6,1%), Grieķija (5,3%), Kipra (4,6%) un Šveice (3,3%).

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas Rumānijā (miljardi EUR)

Avots: Romania National Bank - <http://www.bnro.ro/>

Rumānijas uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas ārvalstīs (miljoni EUR)

Avots: Romania National Bank - <http://www.bnro.ro/>